

Att leva eller dö, det är frågan – en studie om innehållet på webbforumet Flashback med fokus på diskussionen kring självmord

Av

Kawtar Chibli

Socialhögskolan vid Lunds Universitet

SOPA 63

HT-2010

Handledare: Norma Montesino

Abstract

Author: Kawtar Chibli

Title: To live or die, that is the question - A study about the content of the web forum “Flashback” with the focal point on the subject suicide.

Supervisor: Norma Montesino

Assessor: Anders Östnäs

The purpose of this study was to analyze the content of the web forum Flashback with the focal point on the subject suicide. Using a virtual ethnographic approach to answer the questions how suicide was discussed on the web forum Flashback, and is it possible to distinguish which need/needs the website Flashback could meet for the users who discuss the subject suicide. Choosing the three most used threads on Flashback containing the word suicide to analyze to delimit the selection. The conclusion of this study was that the content of Flashback contained among others the users’ thoughts about which method they would use to commit the suicide and the reason behind their decision. The Flashback users could even propose to one another which methods was the best, it was even distinguished that some members used the thread to send comments that would provoke the other members to take suicide, other members used Flashback to stop other users suicide thoughts.

Keywords: suicide, internet, virtual ethnography, suicidal, forum, cyber, Flashback, rolls, pro-suicide.

Innehållsförteckning

Förord.....	5
1. Inledning.....	6
1.1 Problemformulering.....	6
1.2 Syfte.....	7
1.3 Frågeställningar.....	7
2. Metod.....	7
2.1 Virtuella etnografiska studier.....	7
2.2 Insamling av data.....	8
2.3 Avgränsning.....	9
2.4 Forskningsetiska övervägande.....	9
2.5 Reliabilitet och validitet.....	10
3. Tidigare forskning.....	10
4. Bakgrund.....	12
4.1 Självmord.....	12
4.2 Självmordsförsök.....	12
4.3 Internet.....	14
4.3.1 Flashback.....	14
5. Olika teoretiska perspektiv.....	15
5.1 Emile Durkheim.....	15
5.1.1 Egoistiskt självmord.....	15
5.1.2 Anomiskt självmord.....	16
5.1.3 Altruistiskt självmord.....	16
5.2 Psykologiskt perspektiv.....	17
5.3 Erving Goffman.....	18
5.3.1 Framträdandet.....	19
5.3.2 Fasad.....	19
5.3.3 Idealisering.....	20
5.3.4 Förvrängningar.....	20
6. Resultat.....	21

6.1 Tillkännagivande av beslutet samt självmordsmetoden.....	21
6.2 Förklaring till beslutet.....	22
6.3 Autenticitet.....	24
6.4 Gemenskap.....	25
6.5 Stödjande.....	27
6.6 Uppmuntran till självmord	29
6.7 Det lyckliga/olyckliga slutet.....	30
7. Analys	32
7.1 Durkeheim	32
7.3 Psykologiskt perspektiv	33
7.3 Goffman.....	34
8. Sammanfattning	35
9. Avslutande diskussion	36
8.1 Förslag till vidare forskning	39
10. Referenslista.....	40

Förord

Jag skulle vilja tacka min handledare Norma Montesino för den hjälpen jag fick. Jag vill även tacka Anna Jarnebrant och alla andra som jag har diskuterat min uppsats med. Utan er hade inte detta varit möjligt, tack!

~ Kawtar Chibli

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Neville et al (2003) har gjort en studie om patienter som lider av anorexia. Studiens forskare varnar för att det finns en ökning av webbsidor som uppmuntrar till anorexi. Det sker även diskussioner på internet om hur man snabbt kan gå ned vikt, där deltagarna uppmuntrar samt tävlar med varandra om vem som snabbast kan gå ner flest kilo. Mishna, Saini och Solomon (2009) tar i sin studie upp hur den traditionella mobbningen som hitintills mest har förekommit på skolor nu har flyttas över till internetvärlden. Ungdomarna som medverkat i studien berättar om att förutom mobbning kan man även råka ut för sexuella trakasserier som inkluderar både text och bild .

Westerlund (2010) skriver i sin avhandling att webbsidor som förespråkar självmord oftast är de sidor som ligger högst upp på sökträffarna i sökmotorerna Google, Ask, Yahoo samt MSN. Studien visar att de tre mest förekommande webbsidorna på samtliga sökmotorer är tydliga självmordsförespråkande webbsidor. Webbsidorna som ligger högst upp bland sökträffarna, är sådana webbsidor med ett innehåll av faktabaserad information om olika självmordsmetoder samt chattsidor med generella diskussionsfora om självmord (Westerlund 2010). Enligt Nordin (2009) är självmordsantalet i Sverige mellan 1400 och 1500 per år. Detta är en minskning i alla åldersgrupper utom i gruppen mellan 15 och 24 där har man sett en tendens av en ökning sedan början av 2000-talet.

Mishna et al (2009) skriver att flera studier har påvisat att internet både kan uppmuntra samt förebygga självdestruktiva beteenden. Det finns således varierande budskap på webbsidorna. Men hur skiljer de sig från varandra och hur bygger man upp budskapen? Detta är något som är värt att lyfta fram. Det är även viktigt att analysera webbsidornas risker och möjligheter då studier visar att människor spenderar allt större del av sin tid online .

Ett av de större svenska forum på internet kallas för Flashback och har funnits sedan 1983. Ett forum är en typ av en hemsida där man kan diskutera olika ämnen, på så sätt skapas en tråd. Enligt Flashbacks officiella hemsida är syftet med forumet, att värna om den svenska yttrandefriheten. De vill ge varje medborgare rätten att kunna uttrycka sig fritt. En av trådarna som idag finns på Flashbacks forum handlar om självmord. Flashbacks medlemmar använder forumet för att öppet diskutera deras önskan om att begå självmord. Andra medlemmar använder självmordstråden för att frågar hur man kan gå tillväga. Utöver

detta finns det medlemmar som önskar hjälp från andra medlemmar för att komma ifrån sina självmordstankar. Responsen kan vara varierande beroende på vilken medlem det är som svarar. Självmord är ett socialt problem som bör lyftas fram ännu mer och nu när det finns en annan arena för var diskussionen sker, är det av största vikt att det skapas större en förståelse kring problematiken med internet och hur diskussionen kring självmord sker.

1.2 Syfte

Syftet är att analysera innehållet av webbforumet Flashback med fokus på diskussionen kring självmord.

1.3 Frågeställningar

- Hur diskuteras självmord i Flashback?
- Kan det urskiljas vilket/vilka behov webbforumet Flashback kan uppfylla för användarna som diskuterar självmord?

2. Metod

I detta avsnitt tar jag upp hur jag gick tillväga för att undersöka syftet med mitt arbete.

2.1 Virtuella etnografiska studier

I denna undersökning har det studeras hur diskussionen kring självmord byggs upp i ett internetforum. Diskussionerna kring självmord skedde i form av skriftliga inlägg som postades av forumets medlemmar. Det har studerats hur fenomenet självmord diskuteras bland medlemmarna, därav innehållet i webbforumet Flashback. Bland de kvalitativa metoderna finns det en typ av studie som kallas för etnografisk studie, den användes i följande undersökning.

Hine (2000) menar att internet har förändrat sättet att kommunicera liksom förändrat rollen med masskommunikation, diskussioner om vad som är verklighet och fiktion, vad som är sanning och fabricering. Hine (20002) menar vidare att internet kan studeras som ett ställe för kultur att formas och omformas. Etnografien kommer ursprungligen från de antropologiska studierna och är egentligen en samling metoder. Den vanligaste metoden är deltagande observation. En deltagande observation kan ske på olika sätt, antingen genom att forskaren deltar öppet eller dolt. Forskaren studerar vad bland annat vad som händer och sägs. Observationsstudien går ut på att analysera, att försöka hitta olika teman. En etnografisk studie sker genom att man observerar ett visst fenomen (Sveningsson, Lövheim & Bergquist

2003). Den virtuella etnografiska forskningen innebär att man studerar de fenomen som sker på internet (webben). Det innebär även att man studerar kulturen som uppstår när människor möts. Ett möte utan att träffas i verklighet. Vidare innebär det även att man studerar miljöerna som människorna befinner sig i. Den etnografiska forskningen på internet innebär vidare att man studerar och observerar det som sker i den virtuella sfären. (Daneback & Månsson 2008). Miljöerna på internet är ett ställe där människor samspelar med varandra, i denna undersökningen genom skrivande inlägg på ett forum.

I den här undersökningen blev det en dold etnografisk studie. Att göra en dold observation på internet innebär enligt Sveningsson et al (2003) att forskaren analyserar exempelvis innehållet i ett forum utan att medlemmarna är medvetna om ens närvaro. Man är passiv i sin närvaro. På så sätt kan man uppleva den naturliga diskussionsprocessen som sker mellan medlemmarna.

2.2 Insamling av data

Insamlingen av data gjordes genom den svenska hemsidan Flashback. Flashback är en öppen hemsida på så sätt att den är öppen för allmänheten att läsa vad andra medlemmar har postat. Flashback innehåller ett forum, vars syfte är att vem som helst efter att ha registrerat sig som medlem på hemsidan ska kunna börja posta inlägg om olika ämnen. När man postar ett nytt inlägg i forumet heter det att man skapar en tråd. Därefter kan registrerade medlemmar skriv i tråden. Det finns flera olika trådar om olika ämnen bland annat datorer, it och säkerhet, lagar, hälsa och psykologi, mode och så vidare.

Jag valde forumet, för att den uppmärksammades i media år 2010 när en ung man valde att ta sitt liv och sände själva akten via en FTP –server på Flashback. Jag ansåg att det var av en större vikt att undersöka hur diskussionen kring självmord sker för att få en bättre förståelse för det som händer på nätet. Tillgången till materialet har varit problemfritt, då forumet är ett offentligt material. Dock måste man vara en registrerad medlem för att kunna posta ett inlägg. Jag har använt mig av tre olika trådar varav alla har ordet självmord som rubrik i sina trådar och som i skrivande stund har varit mest aktiva. Med aktiva trådar menar jag de tre mest använda trådarna. Den första tråden hade i skrivande stund totalt fått 4 536 320 läsare samt 3 153 svar från medlemmar. Den andra handlade även om en person som funderade på att begå självmord och just det inlägg hade totalt fått 603 svar från medlemmarna och 229 383 läsare. Den sista tråden hade 115 svar samt 4 251 läsare. Jag läste igenom alla svaren och

valde ut de inläggen som kunde besvara mina frågeställningar. Insamlingen av materialet skedde mellan den 20/11-10 och 23/11-10.

2.3 Avgränsning

Det finns flera svenska fora som har trådar som lyfter fram ämnet självmord, men för att jag skulle kunna avgränsa undersökningen bestämde jag mig för att välja Flashback, på grund av den mediala uppmärksamheten. En annan avgränsning blev att jag valde de tre mest aktiva trådarna med självmord som rubrik.

Inläggen lästes igenom, sedan valde jag de svaren som lyfte fram teman som jag tänkte skriva om, gemenskap, självmordsorsaker, självmordsmetoder, stödjande samt uppmuntrande budskap kring självmord.

2.4 Forskningsetiska övervägande

Diskussionen om den etiska aspekten gällande internetforskningen är fortfarande ett nytt ämne. Den officiella hemsidan för Vetenskapsrådet har själv valt att inte diskutera ämnet utan hänvisar till en annan hemsida som diskuterar specifikt internetforskning. Vetenskapsrådet hänvisar bland annat till Amy Bruckmans etisk guide för forskning på Internet. Amy Bruckman är professor på Georgia Institutet. I Georgia Institutets officiella hemsida lyfter Bruckman fram de etiska principerna gällande internetforskning. Bruckman skriver att man kan studera hemsidor samt citera det som finns publicerat på hemsidan om det är en officiell hemsida, eller om det inte finns något behov av lösenord vid tillgång till hemsidan. Vidare skriver Bruckman att det även går att göra en undersökning om ämnet inte är alltför känsligt. Amy Bruckman menar att om personen väljer att använda sig av ett användarnamn så ska detta behandlas som personens riktiga namn. Hon anser att användarnamnet är något som internet användarna oftast värna om (Bruckman 2002).

Det som har varit den huvudsakliga frågan för mig är om det är nödvändigt att dölja namnet på det valda forumet och om jag skulle använda mig av citat från inläggen eller inte? Dock är det viktigt att ännu en gång poängtera att Flashback är en öppen hemsida och alla har tillgång till alla inläggen. Medlemmarna är själva medvetna om de risker de tar när de väljer att publicera sina inlägg. Amy Bruckman (2002) skriver att det finns olika nivåer av försiktighetsåtgärder, alltså olika nivåer för att skydda integriteten av internetanvändarna. I följande undersökning använde jag light level of disguise, med det menas att forumet namngavs, jag valde att aidentifiera pseudonymerna och andra känsliga detaljer. I den här nivån av försiktighetsåtgärd skriver Bruckman att man kan citera användarnas inlägg, därför

valde även jag att göra det. Med detta anser jag att jag skyddade forumanvändarna i den utsträckningen jag kunde.

2. 5 Reliabilitet och validitet

Den här studien bygger på tre trådar, där tre olika individer, trådskapare 1 (TS1), trådskapare 2 (TS2) och trådskapare 3 (TS3) startade en diskussion på Flashback om deras självmordstankar och utifrån den diskussionen började andra medlemmar att besvara inläggen. Jag anser inte att min studie är statistiskt representativ för den svenska befolkningen, men den bidrar till en större förståelse för att det finns olika typer av diskussioner på internet om ämnet självmord. Precis så som alla andra internetstudier kan man diskutera hur tillförlitliga medlemmarna är i sina inlägg. Men detta är inget man kan undankomma i någon studie. Det intressanta i den här studien var inte att ta reda på om medlemmarna i Flashback ljuger om sina självmordstankar, det intressanta var att ta reda på hur interaktionen kring självmord ser ut på denna webbsida.

3. Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer jag att ta upp tidigare forskning som belyser ämnet självmord på internet.

Keith et al (2009) har gjort en psykologisk studie som lyfter fram vilket syfte självmordsbenägna personer har när de använder sig av internet. Studien visar att självmordsbenägna personers internetvanor skiljer sig från andra personer på sådant sätt att de spenderar en större del av sin tid uppkopplade på internet i jämförelse med icke självmordsbenägna personer. Studien visar även att de uppkopplade självmordsbenägna personerna är i högsta grad ensamboende, har låg utbildning, är arbetslösa och har någon typ av medicinsk diagnos. De uppkopplade självmordsbenägna personerna visade även en tendens av att de inte vände sig till folk i deras omgivning, professionell, bekanta, vänner eller andra personer för att söka hjälp. De väljer istället att söka hjälpa på internet och då specifikt olika internetforum.

Keith et al (2009) studie visar även att de självmordsbenägna internetanvändarna favoriserar internetforum för att skapa nya kontakter. Den bakomliggande orsaken till detta är troligtvis att det är på internetforum som de ha möjligheten att hitta personer med liknande tankar och erfarenheter som de själva. På sådana forum kan man även vara anonym och på så vis dela med sig av sin problematik utan att röja sin identitet. Viktigt att påpeka är att användarna inte

bara vände sig till forum där det uppmuntrades till självmord utan även till webbsidor som hade en hjälpare syfte. Keith konstaterar i studien att 80% av de självmordsbenägna internetanvändare sökte sig till sidor där självmord uppmuntrades.

Slutligen menar Keith et al (2009) att självmordsbenägna personers behov inte uppfylls på de hjälporienterade självmordswebbsidorna. Behoven uppfylls snarare på de webbsidor som uppmuntrade till självmord, sådana webbsidor uppfyllde behoven av anonymitet, kommunikations möjligheter samt samhörighet.

Krysinska och De Leo (2007) har gjort en psykologisk studie över de rådande studierna om självmordspreventioner som existerar på Internet. Krysinska et al skriver att självmordbenägna personers internetanvändning visar att man har en benägenhet att öppna upp sig mer. För att förutom internet ger känsla av anonymitet så skapar den öppenhet att berätta om sina självmordskänslor. Detta i sin tur leder till att allmänheten får en ökad medvetenhet om självmordsproblematiken hos individerna. De professionella har uttryckt att man har svårt att rekommendera internetanvändning för självmordbenägna personer då det har förekommit en ökad tillgång till webbsidor som uppmuntrar självmord. De professionella menar även att de webbsidorna även är enklare att navigera i (Krysinska & Leo 2007). Studien visar även att personer som lider av psykiskohälsa därav självmordsbenägna människor söker sig till internet, som en ersättning för professionell hjälp (*ibid*).

Katsumata et al (2008) har gjort en studie i Japan om sambandet mellan internet och självmordstankar. Frågor besvarades av 590 elever, enkäterna var ja/nej frågor och bestod av frågorna:

- Har du någonsin känt att du vill dö?
- Har du någonsin sökt information om självmord på internet?
- Har du någon pålitlig person i din bekantskap som du endast har kommunicerat med via internet?
- Känner du dig ogillad när dina vänner inte besvarar dina meddelanden med en gång?
- Har du någonsin blivit sårad av saker som har skrivits till dig på internet?
- Har du några vuxna människor som du kan lita på i din närhet?

Författarna kommer fram till att man bör arbeta fram självmordsprevention, då deras studie har visat att ungdomar vänder sig till internet i första hand för att söka hjälp. Ungdomar använder sig hellre av internet för att man känner en stor misstänksamhet mot de vuxna.

Därför menar författarna på att de vuxna borde fokusera mer på hur de skulle kunna skapa tillitsfulla relationer med ungdomarna.

Michael Westerlund (2010) har i sin doktorsavhandling ”*Själv mord och internet, kommunikation om ett livsfarligt ämne*” i medie- och kommunikationsvetenskap använt sig av en kvalitativansats. Syftet var bland annat att analysera söktermerna självmord och suicide på sökmotoren Google. Ett annat syfte var att analysera innehållet på webbsidor med självmordsförespråkande och självmordspreventiv budskap samt samtalen om och kring självmord på olika internetforum. Westerlund analyserar bland annat hemsidan *Svenska självmordsguiden* samt Riskförbundet *för suicid prevention och efterlevnads stöd* (SPES). Andra utländska hemsidor som analyseras är den populära *Alternative suicide holiday* samt *Church of Euthanasia*. I sin studie kommer Westerlund fram till att internetanvändarna använder olika självmordsforum samt chatt för fritt kunna diskutera sina självmordtankar. Hans studier visar att medlemmarna i de både hemsidorna uppmuntrar andra till att begå självmord men menar även att det kan vara tvärtom - att medlemmarna använder hemsidorna för att hjälpa varandra att ta sig ur självmordstankebanorna.

4. Bakgrund

I detta avsnitt tar jag upp bakgrundinformation om självmord, självmordsförsök samt Internet.

4.1 Själv mord

Enligt World Health Organizations (WHO) officiella hemsida definierar begreppet självmord som en avsiktlig handling som begås av en person för att ta sitt eget liv. Enligt WHO så har 1miljon personer begått självmord samt 10-20 gånger gjort självmordsförsök år 2000. Detta betyder att ungefärligen begås ett självmord vart 40:e sekund samt att en försöker ta sitt liv var 3:e sekund. Själv mord beräknas även var en av de tre vanligaste dödsorsakerna bland 15-34 åringar. Det har även visat sig att självmorden har stagnerat i antal bland den äldre befolkningen medan den har ökat bland den yngre befolkningen. Det här mönstret har visat sig bland en tredjedel av jordens alla länder.

4.2 Själv mordsförsök

Becker et al (2004) skriver att WHO:s undersökningar visar att självmordsförsöken mest förekommer hos unga vuxna personer mellan 15-24 år. Becker et al skriver även att självmord inte sker slumpmässigt utan att det finns specifika händelser som triggar tankarna, vilket inte gäller alla människor. Orsaken till att de flesta självmordsförsöken återfinns hos ungdomar

kan förklaras med att man under tonåren genomgår stora förändringar samt stressfaktorer, det framgår inte vilka förändringar Becker et al. Becker et al skriver även att flera andra studier tyder på att det även finns kopplingar till självmord i familjehistorien vilket kan vara en bidragande riskfaktor för självmordsförsöken.

Andra faktorer som kan påverka självmordfrekvensen är det som kallas för Werther effekten, eller copycat effekt, som 1974 etablerades av David P. Phillips som en vetenskaplig definition för självmordssmitta (Becker et al 2004). Begreppet Werther kommer från Johann Wolfgang von Goethes roman ” Den unge Werthers lidanden” år 1774. Romanen är skriven i brevform och handlar om den unga mannen Werther som skriver ett brev till en vän. I breven berättar Werther om sin olyckliga kärlek, Werthers älskade förlovar sig nämligen med en annan. Werther är djupt förälskad i kvinnan och kan inte ge upp sin kärlek, detta leder i sin tur till depression och mot slutet väljer Werther att ta sitt eget liv. Han begår självmord genom att skjuta sig själv. När romanen om Werther blev en storsäljare upptäcktes kort där efter att flera unga män valde att ta sina egna liv på samma sätt som Werther (Vagnhammar 2004).

Becker et al (2004) skriver att det har visat sig att självmordsfrekvensen ökar så fort media publicerar en artikel om att någon har begått självmord. Becker et al skriver att enligt den franska sociologen Emile Durkheim påverkas inte den nationella självmordsfrekvensen, men att det kan påverka ett fåtal människor. Becker et al skriver vidare att enligt Durkheim skulle de personerna förmodligen ha begått självmord oavsett om det blev stor publicitet eller inte. David P. Phillips ansåg att Werther effekten kan inträffa, inte bara på nationell utan även på internationell nivå, även av personer som annars inte skulle ha begått självmord. Ett exempel är när Marilyn Monroe begick självmord, ökade självmordfrekvensen med 10%. Philips studie visar även att ju längre period en självmordshistoria publiceras på tidningen desto mer ökar självmordsfrekvensen (Becker et al 2004).

En studie av Tousignat et al (2004) uppvisar samma mönster. Tousignat et al (2004) benämner bland annat att när en känd japansk sångare begick självmord ökade självmordsfrekvensen bland unga med 44 %. I Ungern begick en person självmord genom att ta en överdos av hjärtmedicin. Det gjordes senare en film, en sång och skrevs en bok om personen och resultatet blev att de sex kommande månaderna ökade självmorden med samma medicin från 3 till 25 fall . Tretton av de 25 fallen visar att boken hade lästs strax innan personerna begick självmord (Tousignant et al 2004). Vidare lyfter Tousignant et al (2004) att

ökningen av självmordsfrekvensen kan bero på en så kallad differential identifikation som går ut på att man framhäver händelsen som heroisk. Vidare beskriver han hur självmordsfrekvensen såg ut när en berömd reporter tog sitt eget liv, resultatet visar att självmordsfrekvensen hade ökat. Man kunde även konstatera att personerna som valde att ta sitt liv, utmärkte sig från de tidigare månaderna. Man hade nämligen märkt att hängning hade ökat och detta var på samma sätt som den kända reportern hade valt att ta sitt eget liv. Av de personer som hade valt att ta sitt liv strax efter rapportern har det kunnat påvisas att en av dem hade tittat till exempel på reporterns gamla klipp under två dagar i rad. En annan hade berättat för sin anhöriga hur modig reportern var som vågade göra det, personen var förundrad över reporterns mod. (Tousignant et al 2004).

Becker et al (2004) menar att idealisering av självmord kan få personer att identifiera sig med offret. Medias roll kan även påverka utfallet. De kan utöka imitationsgraden, genom exempelvis en upprepad rapport, sensationell täckning av självmord, glorifiera självmordet eller personer som begick självmordet (Becker et al 2004).

4.3 Internet

Forskning visar att det är den yngre delen av befolkningen, 16-24 år, som mest använder internet (Daneback & Månsson 2008). SCB skriver i ett pressmeddelande den 1/9-10 att 89 % av alla 16-74 åringar har tillgång till internet i hemmet. För ungdomar har internet blivit ett ställe där normerna blir flytande och upplösta, man vågar ta risker man annars inte hade gjort. Internet har även blivit ett ställe att skapa sig en identitet, att utforska, utvecklas och tänka kritiskt (Westerlund 2010). Vidare har internet kommit att bli en mötesplats för individer, där det skapas gemenskap, umgänge samt olika former av solidaritet (Westerlund 2010, Mishna et al 2009). Den lättillgängliga informationen om diverse ämnen på internet har skapat möjligheter för många. Den utökade tillgängligheten har lett till att man har mer tillgång till chattrum, webcam, webbsidor, bloggar samt sociala interaktionssidor. Studien visar att majoriteten av ungdomar anser att dessa utgör en viktig del av deras vardagliga liv (Mishna et al 2009).

4.3.1 Flashback

Enligt Flashbacks officiella hemsida startade Jan Axelsson (14 år då) år 1983 tidningen Dead or Alive. I den tidningen publicerades bland annat artiklar om musik och kultur. Samtidigt startade Axelsson det andra tidningsprojektet Mania, det var då man började integrerar Mania

med namnet Flashback. I den tidningen skrevs bland annat om droger, udda samhälliga företeelser samt om intressanta personer. Mellan åren 1990 samt 1999 jobbade Axelsson som TV producent i företaget Flashback Television. Han gjorde program om olika subkulturer, satanism samt andra kontroversiella företeelser som man i Sverige aldrig någonsin hade lyft fram i media. Folk började uppmuntra Axelsson att starta Flashback Magazine. År 1993 kom Flashback som tidning, där det skrevs om olika subkulturer, de senaste utvecklingarna inom teknologin, livsstil samt andra ämnen. År 1995 lanserades Flashback som en webbsida, man använde slogan som ” Information wants to be free”, och man strävade efter ett forum där öppenhet, tolerans samt provokation accepterades. Idag har Flashback 496 156 registrerade medlemmar samt totalt 27 199 418 postade inlägg.

5. Olika teoretiska perspektiv

I detta kapitel presenterar jag olika teoretiska perspektiv som kan förklara fenomenet självmord. Därefter presenteras även Erving Goffmans dramaturgiska perspektiv som används för att förstå den interaktionen som sker på webbsidan Flashback.

5.1 Emile Durkheim

När man talar om självmord är sociologen Emile Durkheim (1858-1917) fortfarande den person som anses var den mest inflytelserika självmordsforskaren. I sin studie *Le Suicide* (1897) skriver Durkheim att orsaken bakom självmord är bristen på människans sociala integration. Han menar att självmordsfrekvensen är en social produkt. Vidare menar Durkheim att orsaken bakom självmorden är bristen på sociala integrationen. Durkheim menar att i ett samhälle där människan är välintegrerad är självmordsfrekvensen låg, men när samhället drabbas av kriser rubbas balansen och då ökar självmordsantalet (Weserlund 2010).

5.1.1 Egoistiskt självmord

Durkheim (1983) skriver att jämviktstillståndet kan det leda till en impuls att begå självmord. Jämviktstillståndet behöver inte vara av den negativa karaktären för att förstöra balansen. Durkheim självmordsteori består av olika typer av självmord. Där den första kallas för det egoistiska självmordet. Det egoistiska självmordet första del handlar om religionens betydelse i relation till självmordsfrekvensen. Durkheim menar vidare att det inte handlar om att religioner i större utsträckning fördömer självmord mer än andra sekulära värderingar. Dock anser Durkheim att det beror på den gemenskap religiösa samfund bildar genom gemensamma värderingar, sedvänjor och normer som skall följas av alla. Detta blir ett sätt att

skydda individen mot självmord och ju större livskraft dessa har desto större bli ”skyddet”. Det religiösa samfundet skapar en stark tillhörighet samt gemenskapskänsla. Familjegruppen samt den politiska gruppen uppfyller samma funktion som de religiösa samfunden, de har även en skyddsfaktor för självmordsfrekvensen. När individen förlorar gemenskapen och känslan av att han tillför något gott för någon annan än sig själv och när denne inte ser någon mening med livet, då ökar risken för självmord. All anknytning till samhället har försvunnit och viljan att leva, minskar även för individen. Detta fenomen kallas för det egoistiska självmordet det är då individen börja ifrågasätta varför han lever, till vilken nytta, all hans aktiviteter avstannar, detta leder i sin till att individen börjar få självmordstankar. (Durkheim 1983).

5.1.2 Anomiskt självmord

Den andra typen av självmord kallas för anomiskt självmord. Durkheim beskriver att när en störning sker i det sociala och kollektiva jämvikten, ökar impulsen för att begå självmord. Störningen behöver inte vara av en negativ karaktär. Han menar att människan inte kan vara lycklig om hennes behov inte kan tillfredsställas. När behoven inte kan tillfredsställas, tenderar människan att känna obehag och känna påfrestningar på att ständigt inte kunna känna sig nöjd. Detta leder till sin tur att människans handlingskraft minskar i flera områden (Durkheim 1983).

5.1.3 Altruistiskt självmord

Den tredje typen kallas för altruistiskt självmord. Personen tillhör ett mycket integrerat samhälle, där en individ bara är en del av den stora massan. Man har skapat gemensamma regler, intressen, värderingar, tankar och dem här samhällena kan hålla koll på alla och kontrollera dem utan större svårigheter. Personen ges ingen chans att utveckla något personligt, och känsla av personlig ovärdighet blir en naturlig del av livet. Man förväntar sig att offras till något större, och individen kan inget annat än att lyda. Altruism är ett tillstånd där individen inte bestämmer över något i sitt liv. Den här typen av självmord kan ibland vara en plikt i en viss typ av samhälle. Ett exempel är att det finns vissa ställen i världen där hustrun förväntas ta sitt eget liv när hennes make har avlidit. I sådana samhällen anser man att hustrun inte längre har något att leva för och förväntas därför att ta sitt liv efter makens bortgång (Durkheim 1983).

Den andra formen av altruistiskt självmordet är inte en förpliktad form, här anses självmord vid vissa situationer i livet önskvärt av allmänheten. Man ser inte livet som något högt rankat,

man värderar livet lågt och ogillar dem som värderar den högre, man avstår därför ifrån den vid minsta problem. Självmordets ses här som socialt prestigefyllt som uppmuntrar handlingen. Individerna ser det här livet som ett hinder för deras riktiga mål, alltså det som sker efter döden. Det här livet är av utan betydelse för honom och därför kan han ta sitt eget liv utan tvekan. Den här typen kallas för det frivilliga altruistiska självmordet (Durkheim 1983). Två exempel på sådana självmord är de japanska Kamikaze samt självmordsterrorister.

Den sista typen kallas för det fullständigt altruistiskt självmord och uppstår när individen begår självmord för att han upplever glädje i att offra sig själva, exempelvis för någon gud, eller när person har nått en sådan ålder då han inte längre vill leva längre (*Ibid*).

5.2 Psykologiskt perspektiv

Rudd, Trotter samt Williams (2009) skriver om Edwin Schneidmans teori "*psychache*". Teorin förklarar att självmord är konsekvenser av en alltför intensiv okontrollerad psykologisk smärta, därav namnet *psychache*. Schneidmans teori framförhåller att smärtan kommer för att man inte kan tillgodose sina egna behov. Det finns två typer av behov, formella behov (modal needs) och essentiella behov (vital needs). De formella behoven är de som karakteriserar individens vardagliga behov samt generella emotionella funktioner. De essentiella behoven är de som kan vara grunden till självmord och som är viktigast för individen. Dysfunktion av de essentiella behoven uppstår oftast när individen upplever sitt liv som oerhört påfrestande, exempelvis vid skilsmässa. Termer så som misslyckande, förlust, avvisande samt förödmjukelse i ens liv kan utgöra individens upplevda vardag. Schneidman anser i sin teori till skillnad från andra teorier, att individer inte nödvändigtvis vill begå självmord utan snarare vill stoppa den psykologiska smärtan som uppstår. "*Suicide is a drama in the mind, where the suicidal drama is almost always driven by psychological pain, the pain of negative emotions – called psychache*" (Rudd et al 2009 s. 161). Den här teorin är även uppdelad efter fyra olika kategorier, den första är misslyckad kärlek, tillhörighet samt accepterande. Den andra är känsla av att inte ha kontroll samt hjälplöshet. Det finns även en förvrängd självbild, misslyckande i viktiga relationer samt upplevelsen av upprepade sorg (Rudd et al 2009).

Rudd et al (2009) skriver att Aaron Temkin Beck hävdas vara den psykologen i modern historia som har störst inflytande i forskningen kring självmord. Hans kognitiva teori betonar vikten av att känslan av hopplöshet tycks vara den återkommande faktorn som påverkar individens beslut till att begå självmord. Becks kognitiva teori lyfter även fram att

hopplösheten gäller det kognitiva triadens delar, tron på sig själv, tro på andra samt framtiden. Man ser sitt liv som mörkt och dystert. Den kognitiva förnimmelsen är unik för varje individ då den består av individens historia och karaktär. Varje individ har även ett kognitivt schema, där all nyinsamlad information bearbetas utifrån individens erfarenheter, tankar samt stimuli. Beck hävdar i sin teori att självmordsbenägna personer har en tendens att samla på sig mer negativa intryck av världen och har svårt att se det positiva i något. Ytterligare anser Rudd et al (2009) att Becks forskning visar på att suicidala personer har svårt att minnas något i sitt liv som kan ge en hoppfull mening med livet. Det speciella med Becks kognitiva teori, är att han även tar hänsyn till andra faktorer förutom den kognitiva triaden så som psykologiska, beteende, affektiva samt motiverande element som stimuleras av både interna samt externa händelser. Becks kognitiva teori ses därför som en teori med vidd perspektiv och kan därför användas för att förstå individens relationer, sociala faktorer, förmågor samt andra faktorer för att förstå självmord (Rudd et al 2009).

5.3 Erving Goffman

Goffmans dramaturgiska perspektiv används i den här undersökningen för att förstå interaktionen som skapas på internet.

Erving Goffman (2007) var professor i antropologi samt sociologi. Han har skrivit ett flertal böcker var av bl.a. en av dem behandlar hur vi förhåller oss till varandra. Goffman beskriver samhällsynen med det begreppet som kom att kallas för dramaturgiska perspektivet. Han anser att allting är ett skådespeleri, där vi alla antar olika roller, fasader och använder oss av intryck från omgivningen, för att förstå och tolka varandra och de vi försöker förmedla, därav begreppet dramaturgiska perspektivet. Goffman beskriver hur människan väljer att presentera sig själv i det vardagliga livet. Detta är en symbolisk interaktion som sker hela tiden mellan individen och omgivningen. Individerna försöker sälja den självpresentationen de vill att folk skall se, dock finns det regler som måste följas. Det finns redan bestämda roller som individen har att välja mellan, sådana som är upprättade av samhället. Goffman (2007) hävdar i det dramaturgiska perspektivet att människan vill skapa sig en social identitet som folk kan uppfatta som uppriktig. Han ser den sociala interaktionen som ett drama, individen använder sig av sin status och olika roller för att skapa sig ett specifikt intryck av omgivningen. Därför sker allting som ett skådespeleri, det finns en skillnad mellan det privata självet samt den offentliga som upprätthålls av vardagliga ritualer. Rollen varierar och den manipuleras medvetet. Goffman talar om den främre samt bakre regionen. I den främre regionen är individen mer medveten om sig själv och den rollen man spelar upp. I den bakre regionen kan

individen vara mer avslappnad, mindre kontrollerande av sin självpresentation. Goffman menar att den rollen är mer genuin, dock hävdar Goffman att individen fortfarande spelar en roll eftersom man behåller vissa ritualer.

5.3.1 Framträdandet

Erving Goffman (2007) menar att alla spelar en roll som individen förväntar sig att folk skall ta på allvar .

Goffman (2007) lyfter fram två typer av rollbesittare, den ena väljer han att kalla för den uppriktiga och den andra för den cyniske personen. Goffman beskriver hur den uppriktiga blir så fullkomligt vilseledd av sitt eget uppträdande att han tror att det är äkta. Han tror inte bara att hans roll är äkta utan att det han förmedlar upplevs som äkta av publiken. Dock kan det finnas en person bland publiken som för en stund kan se falskheten i uppträdandet, oftast brukar det vara den socialt missnöjde personen eller sociologen.

Goffman (2007) kallar den andra typen av rollbesittaren, den cyniske, den som ställer sig cynisk för sitt eget framträdande. Han tror inte på äktheten i det uppträdandet han gör. Men har inget emot att använda sig av det uppträdandet, så länge han drar en personlig vinst av det. Han bryr sig heller inte om hur publiken upplever uppträdandet eller om deras åsikter om det, så länge rollbesittaren får det han vill. Den cyniske personen kan även uppleva nöjet i det spela han spelar. Han ser det som upprymmande att kunna styra publiken i den riktningen han vill, för att han vet att publiken inte har något annat val än att tro på uppträdandet. Då ingen kan med säkerhet veta hur äkta den är förutom den som spelar själva rollen.

Goffman (2007) skriver att ordet person betyder mask, och att det är en naturlig del av vårt liv att vi tar oss an en roll. Goffman anser att rollen uppfyller ett syfte nämligen att det är så vi känner igen oss själva och så andra vet vilka vi är. Masken representerar oss i den rollen vi önskar att ha. Med tiden blir masken en del av oss, och slutligen blir den en del av den integrerande delen av vår personlighet. ”*Vi kommer till världen som individer, förvärvar en karaktär och blir personer*” (Goffman s. 26, 2007).

5.3.2 Fasad

När individen framför sitt framträdande använder han sig av en utrustning för att förstärka det individen vill framföra. Detta kan både ske på ett omedvetet samt medvetetplan, detta kallar Goffman (2007) för fasad. Fasader tycks enligt Goffman ha standardingredienser, den ena kallar han för inramning som syftar på de sceniska inslagen. Den personliga fasaden är

däremot det som refererar till de detaljer som beskriver individen och följer honom vart än han befinner sig. Exempel på personlig fasad kan vara kläder, kön, ålder och etnisk ursprung, utseende, talmönster, ansiktsuttryck och gester. Den personliga fasaden indelas i sin tur i manér samt uppträdande. ”Uppträdande kan då referera till de stimuli som fungerar för ögonblickligt för att upplysa oss om den agerandes sociala status [...] Manér kan då referera till de stimuli som fungerar för ögonblicket för att ge oss besked om den roll interaktionen som den agerande räknar med att spela i den situation som är under utveckling.” (Goffman s. 30, 2007). Goffman menar på att det bör finnas en överenskommelse mellan individens manér samt uppträdande. Ibland kan det dock förekomma att de inte sammanfaller. Den sociala fasaden brukar bli institutionaliserad, och blir sedan en kollektiv representation. Goffman anser att när en individ påtar sig en social roll, är det inte så att han ska skapa sig en ny fasad, utan att han har alltid redan fastställda uppsättningar att välja mellan. Sådana som samhället redan har upprättat åt honom. Fasader är något individen väljer och inte något som skapas. Detta sker dock inte utan några svårigheter, tvärtom anser Goffman, individen kan ha problem att anpassa sig till den givna fasaden.

5.3.3 Idealisering

Goffman (2007) tar även upp begreppet idealisering och menar på att människans framträdanden är bara en stärkning av samhällets redan sanktionerade värden. Det är så fasader socialiseras, för att formars, anpassas till de förutsättningar och förväntningar som redan finns i samhället. För att föreställningen skall accepteras är det viktigt att den följer de värdena som finns i samhället, ju mer det expressiva utrustningen stämmer överens med framställningen desto större chans är det att publiken upplever det som en verklighet. Goffman menar att framträdaren ibland får avstå från att visa något eller försöka dölja något annat som är oförenliga med den normen som råder i samhället om hans syfte är att vara enligt idealnormerna. Individen måste någon gång under sitt framträdande dölja någonting, perfektliggör all sina misstag och fel som åskådarna kan upptäcka samt att uppträdaren endast väljer att representera en del av själva sanningen. Sättet vi väljer att presentera oss själva eller själva handlingen går heller inte alltid enligt bestämmelserna, och inte heller väljer man alltid att agera enligt en viss roll framför alla (Goffman 2007).

5.3.4 Förvrängningar

Goffman (2007) anser att när publiken ser någon framträda är det vanligt att det spekuleras över de intryck som förmedlas. Det som publiken försöker att avgöra är om rollen är berättigad till aktören. Om publiken kommer på att personen i fråga spelar en roll som denne

inte har rätten till kommer publiken även att börja tvivla på allt annat han har använt och misstro att han förvränger allt annat. Goffman beskriver hur publiken kan acceptera vissa typer av förvrängare men att det finns olika grader av hur mycket man som publik kan tänka sig att acceptera. Små fel kan döljas för publiken men ju större hemligheter man döljer desto mer oacceptabelt blir det.

6. Resultat

Resultatet kommer att presenteras utifrån följande teman; erkännande, förklarande, autenticitet, gemenskap som lyfts fram av det trådskaparna samt övriga medlemmar. Vidare kommer det även lyftas vilka roller de finns i de här forumen utifrån teman; uppmuntrande, stödjande och det lyckliga/olyckliga slutet. Som tidigare nämnts kommer tre trådar analyseras. Trådskaparna kommer att förkortas till TS och jag kommer inte skriva vilka de övriga medlemmarna är i form av att ta med deras namn. För att underlätta läsningen samt skrivningen kommer jag att skriva att alla trådskapare är män. Att jag väljer män har ingen relevans för uppsatsens resultat då detta hade blivit det samma om jag valt att benämna dem som kvinnor. Detta beror på att det även i de skapade trådarna inte alltid framgår tydligt vilken kön man har.

6.1 Tillkännagivande av beslutet samt självmordsmetoden

Gemensamt för alla tre trådarna är att de som skapade dessa börjar med att berätta att de ska ta sitt liv, eller åtminstone funderar på det. Trådskaparna skriver att de har valt att begå självmord.

”Har nu tänkt sedan någon månad tillbaka på att ta självmord!” ~ TS2

”Har bestämt mig nu för att ta livet av mig genom att hänga mig.” ~TS1

” Jag har relativt nyligen bestämt mig för att ta mitt liv” ~TS3

Deras tillkännagivanden är korta och koncisa. Användarna skriver antingen att beslutet är fattat eller att man har tankar som möjligtvis kan leda till att man tar sitt eget liv. I samma inlägg . Man väljer även att tillkänna metodvalen.

” tog lite smärtstillande för några minuter sedan [...] väntar just nu på att det ska börja verka” ~ TS1

TS3 menar att hon/han kommer att göra samma sak, hon/han tar narkotikaklassade tabletter och tillkännager även hur stor dos som har tagits. TS3 skriver även att förutom intaget av narkotikaklassade tabletter så har denne även druckit anti-kräkmedicin.

” [...] Har köpt rep och planerar på en hängning men nu när jag sitter med repet i handen tvekar jag för dom ljusa punkterna i mitt liv är det ju värt att leva för men detta bråk som just har börjat vill jag bara bort från” ~ TS2

Flashback används av de tre personerna för att till andra användare dela med sig av sina funderingar och tankar. Dock har inte alla tre till 100% bestämt sig för om de kommer att genomföra sina självmordsplaner. TS2 väljer att fråga medlemmarna om det är rätt beslut att hänga sig själv och hur de själva hade valt att agera? TS3 skriver även i sitt första inlägg att han med glädje inväntar döden, men han skriver även att det är en händelse som han länge har väntat på. TS3 ställer frågan *”[...] lever jag vidare i ett nytt helvete eller raderas mitt medvetande”*. Även om TS3 har bestämt att livet inte är värt att leva, kan man ana en liten oro över vad för slags liv som väntar sig efter döden. TS1 skriver även senare i ett av sina inlägg att hängningen bör påskyndas för att han börja tveka ifall han ska ta sitt eget liv eller inte. Det framkommer alltså att även om personerna ger ett intryck av att de har bestämt sig kan man i deras inlägg se spår av osäkerhet.

Amanda Aitken (2009) skriver i sin artikel om hur internet kan påverka självmordsbenägna personer. Hon menar att det oftast är de som har tung problematik med depression och hopplöshet i sitt personliga liv som brukar besöka hemsidor där självmord diskuteras. Hon beskriver i sin artikel att en orsak bakom detta kan vara att användarna känner att de fritt kan diskutera det tabubelagda ämnet. Men även att människorna som besöker hemsidorna kan vara ambivalenta i sitt val att ta sitt eget liv. Därför kan de här medlemmarna vara lättpåverkade och kan hastigt besluta sig att ta sitt eget liv. Detta är ett fenomen som jag kan tyda på Flashbacks trådarna, medlemmarna upplever sig må extremt dåligt och de tycks vara säkra på att man vill ta sitt eget liv, men samtidigt kan man som läsare ana en viss tveksamhet i deras beslut.

6.2 Förklaring till beslutet

Användarnas reaktion på trådskaparnas beslut varierar, en stor del av användarna frågar trådskaparna om de kan berätta varför de har självmordstankar och vad det var som fick de att tänka på att ta sitt eget liv ?

” jag är helt enkelt inte skapade för detta liv, mina tankemönster anpassar sig inte ultimt till samhällets förutsättningar [...] oavsett vem du är vilken intelligens du har är du fortfarande en slav under samhällets krav och jag är rädd att jag inte passar in det” ~ TS3

TS3 skriver att han inte vill underkasta sig samhällets regler som han anser inte passar det livet han själv hade valt. Vilka krav eller regler TS3 motsätter sig emot framgår dock inte i sammanhanget. TS3 menar vidare att oavsett hur mycket man kämpar emot påtryckningarna från samhället kommer man ändå att förlora. Därför ser TS3 att den enda lösning vore att ta sitt eget liv och på så vis komma undan samhällets krav och regler. TS3 skriver som om det vore att ödet vill att han ska ta sitt liv och att det inte finns någon annan utväg.

” nja, jag mår inte så jätte dåligt idag, men grejen är den att jag har varit självmordsbenägen det senaste halvåret men det har alltid varit en läskig grej att ta livet av sig [...] ” ~TS1

TS1 berättar att han upplever att livet är bra han nämner bl.a. han nu har en egen inkomst. Men dock upplever TS1 sig som osocial på grund av en diagnostiserad sjukdom som gör att han blir ”överdrivet sårbar”. TS1 beskriver sin uppväxt som bra trots mycket krångel i skolan. TS1 erkänner själva att det antagligen inte finns någon orsak att ta sitt eget liv, han är väldigt medveten om detta och i nästa inlägg skriver TS1 ” Börjar känna att jag håller på och ändra mig om jag vill ta livet av mig, så jag får skynda mig lite”. TS1 verkar tro att eftersom han har skickat inlägget där han väljer att ta sitt eget liv, måste beslutet hållas. TS1 skriver att han egentligen inte mår mycket dåligt men att han ändå vill begå självmord.

”[...] är deprimerad pga bråk i familjen som har varat länge alltid en tung känsla i bröstet när man kommer hem. [...] Och nu har jag blivit anmäld för sex trakasserier må ju vara det värsta [...]och nu är jag sjukt deprimerad och självmords benägen. ” ~ TS2

TS2 försöker betona att livet är jobbigt och han beskriver bland annat att han bråkar med sin förälder flera gånger dagligen, bråken brukar oftast eskalera till att bli ”riktigt stora” . TS3 däremot betonar själv att hjälp hos psykiatriker, psykologer och massa andra har prövats men att det inte har gett några resultat. TS3 skriver i ett annat inlägg att han nu ger upp och att han anser att sista utvägen är att hamna i en psykos, om detta skulle misslyckas skulle han välja hoppa från balkongen. TS3:s osäkerhet som framgick tidigare om att döden är den sista utvägen är nu borta. Nu är det bara döden som kan förbättra situationen oavsett vart man hamnar, helvete eller paradiset. Trådskaparna har i flera av sina inlägg fått svar av medlemmarna att det antagligen inte är så farligt som de beskriver, att det värsta är snart över

och att man kan lösa alla problem. Vissa användare menar även att trådskaparnas problem är bagatell artade.

Westerlunds (2010) kommer fram till ungefärligen liknande orsaker till varför man vill ta sitt eget liv. Westerlund menar att de mest förekommande skälen till självmordsorsaken är ångest, maktlöshet, ensamhet, meningslöshet, depression samt misär. I Flashback handlar det om TS3s maktlöshet, han att är offer för samhället. För TS3 handlar det även om känslan ”*rädd att inte passa in*”. TS1 skriver att han känner sig ensam på grund av sin diagnos. Westerlund (2010) skriver att skälen även kan vara svek från föräldrar, problem i skolan och att man sedan tidigare har haft kontakt med psykiatrin. Osäkerheten lyfts även fram i Westerlunds avhandling, han skriver att det ofta saknas utförliga diskussioner till varför man vill ta sitt eget liv. Detta är också något som förekommer i Flashback. Trådskaparna anger ett par saker, skriver kort om det och sedan lämnar man den diskussionen.

6.3 Autenticitet

Ett upprepande ämne som dyker upp i de valda trådarna är medlemmarnas diskussion om huruvida trådskaparna menar allvar i allt de skriver, om trådskaparna verkligen är de som de utger sig för att vara eller om allt bara är påhittat för att väcka uppmärksamhet. I diskussionerna ifrågasätts inte bara om trådskaparna verkligen vill ta sitt eget liv, utan även om det verkligen är så dåligt som de uppger att det är. En person skriver bland annat till TS1 ”*så illa kan det fan inte vara[...]*”. En annan medlem skriver att TS1 är en ”*attention whore*”, ett av de vanligaste argumenten är att man är för feg, att man aldrig skulle våga.

” Den som tar sitt liv på Flashback söker endast ett par minuter i rampljuset och dör på topp”~medlem

Även om man inte kan se personerna som skriver, eller läsa av personens icke verbala kommunikation, kan man enligt vissa medlemmar urskilja om personen ”talar” sanning eller inte genom deras sätt att skriva. Det framgår inte hurdan en sann självmordsbenägen person ska vara eller skriva, men tydligen har en del medlemmar en uppsatt bild för hur den rollen ska se ut. Dessutom menar medlemmarna att sådana trådar har skapats innan och att man aldrig kan veta när det är falskt alarm. Men det finns också de som menar på att det inte spelar någon roll om trådskaparna menar allvar eller inte, man ska alltid utgå från att alla menar allvar när de skriver att de är självmordsbenägna.

En medlem skriver till TS2 att hans sätt att skriva verkar vara lite för glatt, och att han antagligen inte menar allvar.

”det märks på det sättet du skriver på att du bara är en skojare” ~ medlem

Det utvecklas ett ”inside” språk i Flashback, vissa fenomen får särskilda begrepp. Ett begrepp som används för att avgöra om trådskaparna menar allvar eller inte är att använda sig av begreppet ”troll”. Är man ett troll betyder det att man är en skojare, och inte är den personen man utger sig för att vara.

”Jag vill hellre ha bra feedback och må bättre det är mest därför jag startar denna tråd” skriver TS2 och erkänner samtidigt själv att det är säkert många som förr har använt sig av den här forumet för att få massa uppmärksamhet. Folk skriver även att de är trötta på alla som söker den här sortens uppmärksamhet och att man borde söka professionell hjälp istället.

Användarna har vid några tillfällen även sökt i trådskaparnas tidigare inlägg och försökt på så sätt lista ut om de är genuina eller bara skojare. Man läser igenom alla inskickade inlägg ser vad som har skrivits innan. En annan viktig faktor är att man inte kan ha varit en ny medlem för det tyder på att den personen man uppger sig för att vara inte allts stämmer. Ju mer aktiv man är i forumet sedan tidigare desto mer trovärdig anses man vara. Medlemmarna ska även sedan tidigare gett tecken på att man har mått dåligt. Användarna letar även på andra hemsidor där trådskaparna är aktiva. Ett exempel på detta kan vara Facebook, där användarna ser man hur många Facebookvänner trådskaparna har. Har trådskaparen ett stort antal Facebookvänner så anses man inte vara berättigad till att ta sitt liv och är därmed stämplas man som en skojare.

6.4 Gemenskap

Det är många personer som involverar sig i självmordsdiskussionerna, en av de största trådarna fick runt 3000 inlägg och desto mer läsare. Vissa medlemmar skriver mer än ett inlägg och trådskaparna svarar på de frågorna som ställs. Användarna är nyfikna på vem som döljer sig bakom trådskaparna och ställer gärna personliga frågor till trådskaparna. Medlemmarna vill gärna veta orsaken bakom självmordsbeslutet, hurdan ens liv är, om man har sökt hjälp innan, och man kan hjälpa en på något sätt. Andra medlemmar delar med sig av sina egna erfarenheter.

” Har själv suttit i samma sits och haft nära och kära som alltid stött mig som fick mig på fötterna igen” . ~medlem

Andra skriver att de har det värre men förstår vad som pågår och varför man kan bli självmordsbenägen. En av användarna menar att de har registrerat ett konto i Flashback för att bara dela med sig och berätta att trådskaparna inte är ensamma, att det finns andra som har haft liknande tankebanor men att de fortsätter att kämpa på.

” Att man kommer in i perioder där man inte trivs med sitt liv gör alla någon gång och det blir allt vanligare då vi har så mycket krav i dagens samhälle. Det kan vara allt från jobb, utseende fixering och relationer till familjemedlemmar som påverkar dig.” ~medlem

Här är ännu en person som känner pressen från omgivningen och klagar på de kraven som finns i samhället och som alla bör och ska underkasta sig till. Vissa medlemmar skriver att man efter att ha läst andras tankar har man själva blir självmordsbenägen. Användarna menar att dela med sig av sina erfarenheter inte alltid är hjälpande utan snarare kan anses som stjälpande. Mishna *et al* (2009) skriver i sin studie om självskadebeteende, att det kan förekomma att personer som besöker hemsidor som uppmuntrar till självskadebeteende kan uppleva att de själva bli påverkade av själva hemsidan. Har man tidigare har varit en självdestruktivperson eller är på gränsen till att bli det kan det som skrivs på hemsidorna påverka personerna i negativ riktning. Detta tycks även förekomma i Flashback, att även om man inte från början är självmordsbenägen så kan man efter att ha läst andras inlägg uppleva att ens eget liv inte är värt att leva. Detta kan bero på att användarna lyckas lyfta fram de mest negativa aspekterna med livet.

” [...] Jag kliver upp varje dag hur jävla trist det än är [...] ”. ~medlem

Det intressanta är att ingen av dem som gärna vill dela med sig av sina egna erfarenheter försöker få trådskaparna att ta sitt eget liv. Man menar tvärtom att alla mår dåligt ibland men att det alltid finns lösningar. En medlem skriver att man kanske inte i stunden kan se de ljuspunkterna som finns i livet, men uppger utifrån sina egna erfarenheter att man i framtiden kommer att se bakåt och undrar vad man höll på med. Medlemmen menar själv att han idag inte förstår varför han en gång i tiden ville begå självmord.

Vid någon enstaka tillfällen kan det förekomma att vissa medlemmar sympatiserar med trådskaparnas självmordstankar och kan förstå deras tankegång, en medlem uttrycker sig bland annat så här: *” Ingenting av det där betyder ett skatt. Ingenting av de där kan ge tillbaka livsglädjen. Inte när man ser hur giriga, pengkåta, materialistiska, korkade och ytliga människor är [...] ”.* En annan medlem skriver att om man vill ta sitt eget liv, kan man inte

göra det i ro, alla skall komma och dra i en. Det finns ingen frihet att välja det livet man vill leva och ingen frihet att välja att begå självmord.

Gemenskapen handlar om att medlemmarna försöker få trådskaparna att förstå att det de går igenom är normalt och att det finns andra som har gått igenom samma sak, men att det värsta antagligen går över. Trots allt som händer i livet vare sig man är anklagad för att ha spridit rykten eller för att man inte orkar med livet är livet ändå värt att leva.

6.5 Stödjande

Det går att urskilja två typer av medlemmar, de som ser att det är deras ansvar att få trådskaparna att inte begå självmord och de som inte bryr sig och skickar inlägg som kan uppfattas som om de vill att trådskaparna skall ta sitt liv, självmordsförespråkarna.

Ett vanligt inlägg av flera medlemmar är att man ber trådskaparna att ringa och prata med en professionell, vanligtvis brukar man hänvisa till psykologer eller psykiatriker, på några ställen kan man se nummer till någon Jourhavande medmänniska.

” [...] att prata av sig när man mår som sämst brukar kännas bättre, och när andra personer inser hur risigt man faktiskt mår så brukar de ta e på allvar och ge en ordentlig hjälp, så snälla ring till någon jourlinje och prata av innan i alla fall” . ~medlem

Den här medlemmen gör ett försöker få TS3 att ringa och prata med en professionell Även om TS3 är tydlig med att han redan har besökt psykologer försätter sådana tips att postas in. Medlemmarna tror att även om TS3 har provat allt innan kan det den här gången komma att bli annorlunda. Vill man inte prata med någon professionell brukar användarna be trådskaparna att prata med någon annan människa som kan finnas i dennes närhet. Användarna är måna om att det är viktigt för trådskaparna att prata med andra och inte bara med Flashback användarna. Dock skriver en av trådskaparna att det aldrig skulle falla honom in att prata med någon människa då han skäms över sina tankar och därför väljer han att skriva det anonymt på Flashback. Miller (2009) skriver i sin studie att självmordsbenägna personer skäms ofta över deras känslor och finner att chattrum icke är dömande. Personer bryr sig heller inte om de blir negativt dömda av andra medlemmar som har samma erfarenheter, dock skulle de ta illa upp ifall detta skulle ske under ett samtal med familj och vänner.

” Jag tycker de räcker med självmordstrådar nu, gå och prata med någon. Har du inte vänner överhuvudtaget? Prata med någon som du vet du kan lita på, eftersom du nu inte ville söka professionellhjälp” . ~medlem

Tvärtemot Westerlunds (2010) slutsats i sin avhandling, vill användarna på Flashback gärna att man kontaktar psykiatrin. Westerlunds avhandling uppvisade att internetanvändarna har mycket kritik mot psykiatrin, internetanvändarna menade att personalen var inkompetenta, maktgalna. Internetanvändarna enligt Westerlunds studie ifrågasätter psykiatrins roll att bestämma över rätten att leva sitt liv så som man önskar.

Andra typer av stödande inlägg är av en annan sort, man tipsar trådskaparna att lämna Sverige, att åka iväg långt borta att ta en paus och sedan komma tillbaka när det känns bättre.

”Men om du inte passar in här (dvs Sverige) Samla ihop lite pengar och dra till ett annat land, gärna varmare. Där är mentaliteten oftast annorlunda än Sveriges gråa, trista, jantelags, lagom samhälle. När du sen byggt upp dig själv kan du återvända”. ~medlem

Andra skriver att det ibland kan räcka med att lämna familjen, eftersom TS3 skriver att han bråkar hemma så kanske han borde fundera på att flytta hemifrån. Andra föreslår att man skall lämna Sverige för gott. TS3 hade skrivit att han inte känner att Sverige är anpassad för det liv han vill leva.

” Varför inte bara fly landet för gott och hitta en fru/man och skaffa familj. Börja om från början och skapa dig den tillvaron DU vill ha”. ~medlem

Förutom att fly utomland och söka hjälp hos professionella har en medlem skickat ett inlägg där denne berättar att alla någon gång mår dåligt och för att bättre förstå orsaken kan man läsa böcker, på det sättet kan man hjälpa sig själv.

Ett sätt för en del av användarna att få trådskaparna att inte begå självmord är att berätta för dem hur trådskaparnas familj och vänner kan uppleva tragedin. Att det är egoistiskt att bara tänka på sig själv. TS3 skriver att han har diskuterat detta med sin fader, att han har självmordstankar och enligt TS3 svarade pappan att även han själv lider av självmordstankar då och då. Detta fick inte TS3 att må något bättre skriver han i ett senare inlägg.

Flera medlemmar skriver att det kanske ser dystert ut, men om trådskaparna försätter att kämpa kommer de att komma ut som vinnare, de kommer att vara starkare och kommer att vara glad över deras beslut att de valde att inte ta sitt eget liv. Flera medlemmar menar att situationen endast är tillfällig och att den kommer försvinna förr eller senare. De anser att det viktiga är att man håller vid det som gör livet värt att leva, det kan vara flickvännen/pojkvännen, kompisar eller något annat roligt man tycker om att göra.

”Du måste tänka lite framåt, även om du kanske inte vill det? Tänk som så att du kommer må mycket bättre och vara stolt för den tuffa väg som du är på väg att gå igenom och med den erfarenheten har du ju kommit längre i livet! Du kanske till och med kan hjälpa andra senare?” ~medlem

” Döden är också det episka slutet på ens existens. DU ska se till att du har avkomma, och gjort något framtida generationer kan se tillbaka och minnas dig, om du begår självmord kommer du bli hatad och behandlad som värsta sortens mördare. Nej ta vara på ditt liv ”.

”[...] Självmord är ju trots allt en slutgiltig lösning på ett tillfälligt problem ”. ~medlem

De uppmuntrande kommentarerna upplevs som medlemmarnas sätt att skriftligt få trådskaparna att må bättre. Även om trådskaparna inte visar något tecken på att de faktiskt gör det försätter användarna att skriva saker som de tror kan hjälpa trådskaparna att må bättre. Medlemmarna använder tråden till att motivera trådskaparna till att fortsätta kämpa och att inte ge upp. Medlemmarna betonar hela tiden att livet är värt att leva och att det alltid kommer finnas någon som kommer sakna dem ifall de gör allvar av hotet att ta livet av sig. De skriver även att deras familj skulle må dåligt. En av användarna skriver att hon hade en vän som tog sitt liv och att dennes familjs liv blev förstört eftersom de skuldbelade sig själva för hennes självmord.

”har du tänkt på att det kommer bli en ytterst tråkig syn för dina vänner eller eventuellt hyrsvärd/motsvarande när de hittar dig? Ingen gillar ett lik”.~medlem

Miller (2009) skriver att sociala grupper, bland annat chattrum bidrar med möjligheter till en emotionell support, där finns utrymme för individer att uttrycka sina känslor. Miller menar dock att det inte finns garantier för att medlemmarna verkligen kan ge ett stöd då allting är upp till medlemmarnas egna åsikter och engagemang. I Millers studie framkommer det att internetanvändarna tycker att den bekräftelsen och erkännande av deras känslor samt det empatiska supporten man får från andra användarna är ovärderlig.

6.6 Uppmuntran till självmord

Det finns även medlemmar som skriver andra typer av inlägg, sådana inlägg som förespråkar självmord. De här medlemmarna skämtar om trådskaparnas inlägg och om deras sätt att dö. Man använder även ansiktsuttryck i form av smileys för att stärka det man vill skriva.

” Dumfan, strypning är inget nöje. Har du ingen bil...koldioxid äger.. 🤪 ” ~medlem

Aniskuttrycket betyder att man försöker framhäva sig själv som oskyldig, vilket dock motsäger det medlemmerna skriver. Medlemmerna gör narr av TS1 självmordmetodval och ger honom förslag på ett bättre alternativ till hängning.

Andra medlemmar väljer att hjälpa trådskaparna med olika sätt att begå självmord och försäkrar trådskaparna om att deras metod inte alls kommer att skapa någon smärta.

”Jag har inte provat strypning via rep men har blivit strypt på andra sätt (Kampsport) och man slocknar oftast efter några sekunder så jag tror inte att du kommer känna någon smärta direkt. Annars kan jag rekommendera originalhängningen vilket är om du lyckas konstruera en höjd som du kan hoppa ifrån då du lär garanterat knäcka nacken”. ~medlem

Att göra narr av trådskaparna tycks vara ett återkommande fenomen, man gör narr på flera saker.

” du vet om att du kommer att skita på dig också. Inget häftig sätt att bli ihågkommen som han som skert ner sig ” ~medlem

Sedan finns medlemmar som skriver att man själv styr sitt eget liv och att man själv kan bestämma när man skall ta sitt eget liv. Ingen annan människa har rätten att berätta hur man ska leva och dö. Tycker man att livet inte är värt det skall man ta sitt eget liv.

”[.] vill man ta livet av sig sår är det ens eget beslut, ingen skall lägga sig i det”. ~medlem

Studier visar att det inte är ovanligt att medlemmar uppmuntrar andra att fullfölja självmordet eller ger förslag på andra metoder att begå självmord. Vidare har man funnit att internet tillåter självdestruktiva individer att provocera andra att döda sig själv eller använda mer skadliga metoder (Miller 2009). Miller anser att ett vanligt fenomen som kan förekomma är att medlemmar uttrycker hat och ilska i kommunikationen på internet. Men även att medlemmar saknar ansvarstagande för det egna ordet och handling. Utöver det framkommer det även svordomar, förolämpningar samt elaka kommentarer. Detta kan skada de självmordsbenägna personerna (Miller 2009).

6.7 Det lyckliga/olyckliga slutet

Av de här tre trådarna har jag lyckats genom att läsa tråden veta vad som har hänt med alla tre trådskaparna.

TS3 var den personen som hade tagit massa tabletter. En av medlemmarna lyckades få tag på TS3 genom att skicka ett privat meddelande. TS3 skriver av någon anledning sitt telefonnummer till medlemmen och medlemmen lyckas i sin tur spåra upp TS3 riktiga namn och adress och ringer därefter polisen.

”Jag gjorde av vad hoppas att de flest skulle göra i min situation och ringde polisen med informationen jag fick av TS3 när jag pratade med TS3 på telefon. Och jag fick precis ett samtal från polisen och dom sa att dom har personal på plats i hans lägenhet så jag tror att TS3 kommer att klara sig”. ~medlem

I forumet framkommer det senare att TS1 väljer att ta sitt eget liv, när medlemmarna får reda på detta, är reaktioner starka, medlemmarna lägger skulden på de medlemmarna som uppmuntrade TS1 till att begå självmord.

” Det värsta är när sånt händer är när alla jävla idioter inte tar det på allvar och inte ser att TS1 skriker efter hjälp, istället säger dom åt TS1 att göra det, dom önskar TS1 lycka till, dom ger TS1 andra idéer. Ja, nu är TS1 död, TS1 gjorde det. Hoppas ni mår illa av er kommentarer”. ~ medlem

” hoppas att folk ändrar uppfattning om de som talar om självmord [...] hoppas ni som pushade på TS1 får er en tankeställare även om det inte verkade som något kunde få TS1 att ångra sig så kan det vara lärorikt att veta till nästa gång någon kommer en liknande trådstart”. ~medlem

”Alltså, detta är något av det häftigaste jag har sett. Killen lämnade in helt frivilligt vilken hjälte...” ~medlem

En del av medlemmarna som pushade TS1 att begå självmord kan inte se att de har gjort något fel. En av medlemmarna menar att TS1 ändå redan hade bestämt sig och att oavsett vad det skrivit skulle detta inte fått TS1 att ångra sig. Dock framkommer det i den tidigare diskussionen att TS1 faktiskt sagt att han var på väg att ändra sig. Men användarna kan inte se sitt ansvar.

TS2 var den personen som skriv att han funderade på att ta sitt liv och ställde frågan om det är ett rätt beslut. TS2 skriver efter ett tag ett inlägg *” Hejsan har inte varit aktiv i tråden på ett tag men kan ju säga att jag har nu tagit klivet till att prata med psykolog detta gör jag 1 gång i veckan sedan ringer jag 2 dagar jag mår redan mycket bättre och kan verkligen*

rekommendera detta för dem som själva är nere! 😊”. TS2 har alltså inte tagit sitt liv utan försätter att kämpa och bestämde sig slutligen att prata med en psykolog, om det var tack vare det stödet han fick från Flashback framkommer inte.

Slutligen kan det skrivas att av de tre trådarna som valdes har en tagit sitt liv medans en annan lyckades få sitt liv räddad tack vare en okänd Flashback medlem och en trådskapare valde själv att söka hjälp hos en psykolog. Flera studier visar att det finns andra fall där unga killar som tagit sitt liv hade varit uppkopplade på hemsidor där de diskuterade att ta sitt eget liv. Även om man inte riktigt säkert kan dra en koppling till att det var just hemsidorna som ledde till att killarna tog sitt liv, finns det ändå en koppling bland flera självmordsfall. Forskarna hävdar att man kan se att medlemmarna har i de fallen uppmuntrat de unga killarna till att ta sitt eget liv (Aitken 2009).

7. Analys

I detta avsnitt analyserar jag empirin med hjälp av de valda teoretiska utgångspunkterna som förklarades ovan.

7.1 Durkeheim

Här vill jag utgå från Durkheims tre olika självmords perspektiv, för att analysera hur självmordsorsakerna diskuteras.

Flashbackanvändarna använder forumet för att diskutera varför de vill begå självmord. En av användarna lyfter fram samhällets inverkan. Trådskaparen beskriver att han inte känner sig integrerad i samhället. Detta kan man dra kopplingar till Durkheim (2007) där han bland annat beskriver att självmordsuppkomsten har att göra med personens känsla av tillhörighet och gemenskap. Har man låg integrationskänsla kan det leda till att självmordsfrekvensen ökar menar Durkeheim. Trådskaparen uttrycker att hans liv består av att följa regler och krav som samhället är uppbyggt av. Durkheims (2007) teori om de altruistiska självmorden är byggt på att individen försvinner i en större massa. Den här massan, samhället tillåter inte honom att skapa sig en egen personlighet. Man förväntas göra som alla andra, tänka som alla andra och följa reglerna i samhället. Detta leder till att människan känner att livet inte är värt något, eftersom han ändå inte kan själv styra den. Durkehim menar att när människan känner att man bara är en del av massan och inte kan vara sitt sanna jag ökar självmordsbenägenheten. Trådskaparen uttryckte själv att han inte följer samma mönster som alla andra individer, att

han vägrar underordna sig samhällets krav, att han vägrar vara en slav för samhället. Därför väljer han hellre döden, för allt annat känns meningslöst.

Durkheims (2007) teori om det egoistiska självmordet lyfter fram att när familjen inte längre inviger en känsla av trygghet och gemenskap kan detta öka personens självmordsbenägenhet. En av trådskaparna skriver själv om hur påfrestandet det är att man bråkar med familjen och hur det tynger hans hjärta att komma hem, detta är en av orsakerna till att ta sitt eget liv menar trådskaparen. Det anomiska självmordet syftar på att människan kan begå självmord ifall det sker en obalans i det egna livet. Detta framgår bland annat när en av trådskaparna skriver om att han nu även är anklagad för sexuella trakasserier. Han uttryckte sig på sådant sätt att han inte längre kunde handskas med att både ha det jobbigt hemma och anklagelsen, det blev antagligen för stora påfrestningar för trådskaparen. Påfrestningarna leder enligt Durkheims anomiska självmorden till en ökad känsla av obalans, den här obalansen kan bidra till att självmordstankar väcks. Obalansen i trådskaparens liv gjorde att han ville begå självmord.

7.3 Psykologiskt perspektiv

Utifrån det psykologiska perspektivet kan man analysera trådskaparna beslut att begå självmord.

Rudd et al (2009) tar upp Aoran Temkin Becks teori om självmord, Beck menade att självmordstankarna dyker upp när personerna börjar uppleva allting som mörkt och dystert. Det kan kopplas till trådskaparna där de beskriver att mycket i deras liv är hopplöst, exempelvis att det förekommer bråk och att man inte är nöjd med livet. Även om andra medlemmar försöker hjälpa trådskaparna att hitta något positivt i trådskaparnas egna liv, tenderar trådskaparna att fokusera på de negativa sakerna. Den negativa tanken är ännu en sak som Becks teori lyfter fram. Trådskaparnas hopplöshet kan även tolkas att de inte längre kan bli hjälpta, att allting ser mörkt ut och att andra personer inkluderat de professionella inte kan hjälpa de. Enligt Beck skulle detta betyda att man har tappat hoppet på den kognitiva triadens delar, tron på tro på sig själva, framtiden samt andra, då uppstår självmordstankarna.

Den här påfrestningen trådskaparna känner i sitt liv ,kaoset som skapas kring att inget tycks fungera, att lösningar inte kan hittas, utanförskapet, känslan av att allt känns hopplös är några av de känslorna som man kan få fram när man läser inläggen på Flashback. Trådskaparna lyfter även fram känslan av okontroll över sina egna liv. En av trådskaparna skriv om de sexuella anklagelserna som uppfattas vara förödmjukande för honom. När det är så många känslor involverade finns det en större chans att livet känns dysfunktionellt. Teorin om

psychache som lyfts fram av Rudd et al (2009) lyfter fram att negativa känslor skapar smärta, att det blir för intensivt med alla känslor och slutligen kan man inte kontrollera de och behoven kan då inte tillgodoses, då ökar risken för självmordstankar.

7.3 Goffman

Här vill jag utgå från Goffmans dramaturgiska perspektivet, scenariot är nätet, publiken är de som läser samt svarar på tråden. Trådskaparna skapar eller förmedlar en bild av sig själv, de upptar en roll som självmordsbenägen. Goffman skriver hur viktigt det är för publiken att man framför rollen på ett korrekt sätt. Man talar om att rollbesittaren ska uppträda i enighet med det han säger. En vanligt förekommande diskussion bland de valda trådarna på Flashback är hur äkta trådskaparen är i den han framför i sina inlägg. Diskussion om autenticiteten var viktigt och togs på allvar av medlemmarna. Goffman tar upp att det alltid finns personer bland publiken som ställer sig skeptiska till rollbesittaren. Detta var ett fenomen som jag upplevde att det förekom bland Flashback medlemmarna. De personerna talade om att trådskaparna inte riktigt skrev som en självmordsbenägen person borde göra, jakten på att ta reda på om trådskaparen verkligen var självmordsbenägen eller inte var oerhört viktigt. De följde exakt Goffmans teori om vad publiken skulle göra, att leta efter bevis på att rollbesittaren faktiskt var den han uppgav sig själv för att vara. Medlemmarna kunde ibland leta information om trådskaparen för att se om denne verkligen var en sann självmordsbenägen person. Det är viktigt för trådskaparna att de förhåller sig korrekt till den förväntade fasaden den rollen tillhör. Medlemmarna lyfter fram att det finns ett speciellt sätt att framföra att man vill ta sitt eget liv, Goffman kallar det för den personliga fasaden och menar på att när en individ framför sitt uppträdande förväntas han uppträda i enighet med den fasaden som samhället har upprättat. Därför förväntar sig medlemmarna i forumet att man skall vara på ett specifikt sätt, ett tydligt exempel är när en av användarna menade att trådskaparen skrev på ett glatt sätt.

Idealiseringen av framträdandet stärks av de expressiva utrustningarna, att man har flera vänner på olika sociala nätverk eller uttrycker sig på ett glatt sätt är två sätt som inte stämmer överens med framställningen av att vara självmordsbenägen. Goffman talar även om att det är vanligt att man spekulerar över de intryck som förmedlas, därför är diskussionen kring autenticitet inget ovanligt. Finner man som publik något som inte stämmer överens med rollen som förmedlas börjar det spekuleras om rollbesittaren förvränger det som görs. I det forumet hade man till och med ett ord för den som lurar andra, troll.

Flashback kan också utifrån Goffmans teori fungera som den bakre regionen, det är det stället man kan vara sig själv, tala öppet om självmord. Individen kan vara mera avslappnad och tänker inte på sin självpresentation. Dock hävdar Goffman (2009) att man trots det spelar en roll och behåller en del av ritualerna. Detta skulle förklara varför man ändå talar om autenticitet och talar om hur medlemmarna framför sin roll som en självmordsbenägen person. För även om det sker i internetvärlden så lever de här individerna ändå i ett samhälle som styrs av normer och regler och de tar man även med sig till cybervärlden, dock är man mindre styrd av dem. Här kan vi också identifiera individerna med hjälparrollen, rådgivarrollen och förespråkanderollen. Roller som de också lever upp till när de aktivt agerar för att hindra en person från att begå, eller uppmuntrar en person till att begå självmord.

8. Sammanfattning

Syftet med detta arbete var att analysera innehållet av internetforumet Flashback med fokus på diskussionen kring ämnet självmord. Till min hjälp använde jag mig av frågorna:

- Hur diskuteras självmord i Flashback
- Kan det urskilja vilket/vilka behov webbforumet Flashback kan uppfylla för användarna som diskuterar självmord.

Diskussionen kring självmord på Flashback var fritt i den bemärkelsen att medlemmarna upplevdes känna sig bekväma att diskutera det som uppfattas som ett väldigt tabubelagt ämne. Självmord diskuterades främst utifrån trådskaparnas allra första inlägg. Utifrån det första inlägget vidareutvecklades diskussionen på olika sätt, beroende på vem och hur man skrev. Diskussionen skedde genom att medlemmarna besvarade det inlägget självmordskaparen skrev, sedan fortsatte diskussionen om självmord genom att medlemmarna ställde frågor till trådskaparna eller bara genom att helt enkelt lämna några kommentarer.

Självmord diskuterades genom att trådskaparna lyfte fram att de skulle ta sitt eget liv och de avslöjade ganska snabbt hur de tänkte göra detta. Medlemmarna skrev vad de tyckte, vilket också kunde variera beroende på vem det var som skrev. Trådskaparna diskuterade även på det sättet att det kunde uppfattas att de ibland behövde rådgöra med andra medlemmar om de verkligen hade tillräcklig med orsaker för att begå självmord. Man diskuterade alltså självmordorsaken. Men även diskussionen kring den rätta metoden att begå självmord var en viktig del av ämnet. En annan diskussion som lyftes fram var på vilket sätt trådskaparna skrev sina tankar, man talade gärna om trådskaparna var riktigt självmordsbenägna eller bara var ute

efter uppmärksamhet? Diskussionen kring autenticitet var alltså också ett sätt att diskutera självmord.

Att urskilja behoven var inte enkelt, men det framkom ändå att trådskaparna i första hand behövde ett ställe att fritt kunna skriva ner sina självmordstankar och dela de med sig, alltså att erkänna att man har självmordstankar. Behoven kunde även urskiljas från personerna som skriv till trådskaparna, ett av de behoven var att man gärna som medlem ville veta orsaken bakom trådskaparnas självmordstankar. Ett stort behov var att kunna diskutera med varandra om självmord utan att skämmas eller känna sig begränsad på grund av rädslan över vad andra skall tycka om en.

Det upplevdes att medlemmarna hade ett behov att hjälpa trådskaparna genom att stödja de med kommentarer så som att ”allting blir bättre.” Dock framkom det även att visa andra medlemmar gärna kunde skriva kommentarer som upplevdes självmordsförespråkandet.

Slutligen kan det skrivas att Flashback användes helt enkelt som en anonym plattform där människor som dels var självmordbenägna kunde erkänna och fritt diskutera sina tankar kring självmord och för de övriga medlemmarna som besvarade trådarna gavs det en chans att förstå varför man vill ta sitt liv, chansen att hjälpa och stödja i beslutet. Det gavs även chans att skapa en gemenskap för liksinnade personer och främst var det ett forum man öppet kunde skriva vad man ville utan några restriktioner kring det tabubelagda ämnet självmord.

9. Avslutande diskussion

Syftet med detta arbete var att analysera innehållet av internetforumet Flashback med fokus på diskussionen kring ämnet självmord.

Av de trådarna som valdes att analyseras användes Flashbackmedlemmarna forumet för att främst avslöja för andra medlemmar att man har självmordstankar och att man tänker begå självmord. Avslöjande i sig var inget dramatiskt, medlemmarna höll sig kort i det inlägget de erkänner för andra. Av innehållet i de trådarna framkom det att trådskaparna länge har haft självmordstankar men att man ännu inte riktigt verkställt det. Behovet för trådskaparna tycks vara längtan att dela med sig, då det framkommer att de ännu inte berättat för någon annan kring sitt beslut. Omgivningen vet dock att man vill ta sitt eget liv, då man tidigare har varit i kontakt med olika professionella personer. Varför man väljer att dela med sig kan tolkas så

som att man gärna vill höra vad de andra medlemmarna har för åsikter, en av trådskaparna frågar även om det var rätt beslut.

Även om innehållet ibland kan vara skämtsamt så finns det en del medlemmar som ger förslag på metoder och kommenterar trådskaparnas val av metod. Medlemmarna använder Flashback för att förklara varför man vill ta sitt eget liv, detta kommer dock inte först förrän andra medlemmar frågar trådskaparna. Orsakerna varierar men en gemensam faktor tycks vara att man är missnöjd med sitt liv och inte orkar leva längre. Orsakerna är inte riktigt tillräckliga för flertal av medlemmarna, då det framkommer att de har en bild av när det är acceptabelt att ta sitt eget liv. Det intressanta är att ingen medlem beskriver hur en "sann" självmordsbenägen borde bete sig, men medlemmarna var i allfall säkra på hur de inte skulle bete sig. Orsaken bakom detta är antagligen att även på internet så är det alltid enklare att märka det som avviker än det som upplevs vara normalt.

Innehållet i de valda trådarna varierar, det finns medlemmar som gärna vill hjälpa trådskaparna att ändra sig, det sker oftast genom att stödja trådskaparen i att livet blir bättre. Man betonar även att det alltid finns folk som kan hjälpa en att söka hjälp, detta är ett populärt tips. Stödet kan även komma i form av att man berättar för trådskaparna att ta en semester och på så sätt kan självmordstankar försvinna. Ibland kan tipsen upplevas väldigt ogenomtänkta och skrivna av personer som kanske inte bör uttala sig. Att resa bort, är inte en lösning för självmordsbenägna personer och inte heller är det när man ber trådskaparen att gifta sig och flytta. Dock framkommer det även att innehållet i Flashback ibland kan vara den motsatta att visa medlemmar gärna uppmuntrar trådskaparna att ta sitt eget liv, hur det uttrycks kan variera. Ett av sätten kan vara att man utmanar trådskaparna genom att skriva att de inte hade vågat. Diskussionen kan ibland vara grov, man använder svordomar och kallar trådskaparna för smeknamn. Detta har fått mig att fundera över att våra värderingar och moral som i vanliga fall inte tillåter oss att uttrycka oss hur som helst, tycks försvinna för en del medlemmar så fort man garanterar de anonymitet. Skriv utan restriktioner, tycks vara regel en del medlemmar, flitigt kan följa. Helt plötsligt är ansvars känslan bortblåst och självmordsuppmuntrande budskap tycks inte vara något konstigt för flera av medlemmar. Varför anonymitet kan skapa sådan befriande känsla för medlemmarna är verkligen en fråga som ständigt var återkommande. Detta bekräftar verkligen att vi individer styrs av samhällets normer och värderingar. Rädslan över vad andra ska tycka om tycks hämma oss åtminstone tills vi kopplar upp oss på internet, den friazonen. Det finns ingen plats att vara avvikande på än Internet, eller det finns inget så accepterande plats så som Internet.

Vidare kan man i Flashback hitta diskussionen kring vem som har legitimitet att ta sitt eget liv och vilka orsaker som tycks vara acceptabla. Men den viktigaste diskussionen kring det ämnet är att man som medlem anser att det är viktigt att trådskaparna inte driver med dem. Diskussionen kring autenticiteten var förekommande i alla tre trådar och såg ut på liknande sätt. Medlemmarna analyserade själva sättet självmordsbenägna trådskaparna skrev och förhöll sig i förhållandet till det som skrevs till dem. Man analyserade även vilken bakgrund trådskaparna hade i Flashback sedan tidigare. Även om flertal medlemmar ansåg att man borde ta trådskaparna på allvar så fanns det andra medlemmar som betonade att det faktiskt fanns ”skojare” och de borde inte få den uppmärksamheten de sökte. I den ”friazonen” internet tycks det ändå finnas regler för hur man ska förhålla sig. Kanske är dem inte många men de viktigaste är att man inte får ljuga, man skall hålla sig till sanningen och man skall absolut inte skriva något för att endast kunna njuta av sina ”15 minuter i rampljuset”.

I resultatet var det inte riktigt uttalat av Flashbackmedlemmarna vilket behov som kunde uppfyllas i diskussionen kring självmord dock så kan det tolkas att det finns ett behov för att fritt kunna diskutera ämnet och främst att erkänna att man vill ta sitt eget liv. Trådskaparna får en chans att förklara sig och de övriga medlemmarna får en chans att förstå varför man vill ta sitt eget liv. Medlemmarna tycks ha ett behov av att kunna hjälpa trådskaparna på flera olika sätt, en medlem tar ett steg längre än alla andra och ringer upp trådskaparen och på detta sätt lyckas denne rädda trådskaparen. För den trådskaparen som frågade ifall han gjorde rätt i att ta sitt eget liv, var behovet att få ett svar och det kunde medlemmarna ge. Medlemmarna delade med sig av sina åsikter, berättade att trådskaparen inte skall ta sitt liv, man stödde trådskaparen och erbjöd hjälp utanför forumet Flashback. En annan trådskapare talar om att han vill ha bra feedback och det behovet kunde delvis uppfyllas. Men just i den tråden var det flertal medlemmar som uppmuntrade trådskaparen att ta sitt eget liv och så slutade det även. Behovet för de två trådskaparen kan vara att de hade ett behov att kunna fritt dela med sig och diskutera om självmord var det rätta beslutet, de behövde stöd i att fatta ett beslut. Ett annat behov var att medlemmarna kunde tillrättavisa andra medlemmar som vid något tillfälle har skrivit något som kunde uppfattas som ett sätt att provocera fram självmordstankarna hos trådskaparna.

Behovet att kunna lätta på hjärtat både som trådskapare samt övrig medlem tycks kunnas ges för användarna, Flashback ger sina medlemmar ett forum där man kan diskutera ämnet självmord fritt utan restriktioner.

Oavsett vad forskningen kommer fram till har jag svårt att tro att kommenterar så som ”packa din väska och lämna Sverige” skulle få en självmordsbenägen person att inte ta sitt eget liv. Flera gånger har sådana ogenomtänkta, oseriösa svar skickats på Flashback. Jag tvivlar inte på att medlemmarna vill hjälpa varandra, men ibland räcker inte det att säga att ”allting ska bli ok ska du se”, för att en person ska lägga ner repet och medicinen, speciellt inte när man redan har satt igång med självmordsakten. Flashback tycks fylla flera viktiga funktioner för trådskaparna, men jag önskar att man som självmordsperson inte bara ser internet som det enda sättet att få hjälp. För hur mycket hjälp man än får så tror jag att kommentarer som uppmuntrar till självmord har större effekt än kommentarer som ”det fixar sig”. Därför ställer jag mig frågan huruvida hjälpande sådana forum egentligen är?

8.1 Förslag till vidare forskning

Socialarbetare möter ofta personer som inte mår bra. Kunskapen om det som sker på internet är också nödvändigt att ha. Hur skall socialarbetare hantera detta? Självmordsbenägna personer använder internet för att söka hjälp. Det är dags att förstå att man inte längre enbart kan jobba förebyggande bakom dörrarna på ett kontor. Det finns en helt värld ute på cybervärlden där folk ropar på hjälp och det finns en risk att den hjälp som erbjuds är snarare destruktiv än hjälpande. Dock är det viktigt att förstå att med internet så kan det finnas stora potentiella utgångspunkter till folk. Vidare forskning på hur man kan använda internet för att nå ut till alla personer som inte vågar söka hjälp eftersökes, då en stor del av befolkningen är uppkopplade större delen av sin dag. Hur kan vi integrera detta till det sociala arbetet för att förstå samt hjälpa dem som söker hjälp på hemsidor så som Flashback?

10. Referenslista

- Aitken, A. (2010) "Suicide and the Internet". *Bereavement care*, 28,2, 40-41.
- Becker K, Mayer M, Nagenborg M, El-Faddagh M, Schmidt MH.(2004) "Parasuicide online: Can suicide websites trigger suicidal behaviour in predisposed adolescents?" *Nord J Psychiatry*, 58, 111/114.
- Daneback, K & Månsson SA. (2008) Internetforskning. I Anna Meeuwisse, Hans Swärd, Rosmari Eliasson-Lappalainen & Katarina Jacobsson " Forskningsmetodik för socialvetare". Stockholm: Natur och kultur.
- Durkheim, E. (1983) Själv mordet. Lund: Argos Förlag AB.
- Erving, G. (2007) Jaget och maskarna. En studie i vardagslivets dramatik. Stockholm: Norstedts akademiska förlag
- Hine, C. (2008) Virtual ethnography. London: Sage Publications
- Katsumata, Y. Matsmoto, T. Kitani, M & Takeshima, T. 2008 "Prevalences of lifetime histories of self-cutting and suicidal ideation in Japanese adolescents: differences by age." *Psychiatry Clin Neurosci.* 62, 3, 362-4.
- Keith M. Harris, John P. McLean & Jeanie Sheffield. (2009) "Examining Suicide-Risk Individuals Who Go Online for Suicide-Related Purposes" *Archives Of Suicide Research.* 13, 264-276.
- Krysinska, KE & De Leo, D (2007) "Telecommunication and suicide prevention: hopes and challenges for the new century". *Omega.* 55, 3, 237-253.
- Mishna F. Saini M & Solomon S. (2009) " Ongoing and online: Children and youth's perception of cyber bullying. *Children and youth Servies Review.* 31, 1222-1228.
- Miller, K. (2009)." The Potential of the Internet in Suicide Prevention". *Counselling, Psychotherapy, and Health.*5,1, 109-130.

Golden N, Katzman D, Kreipe R, Stevens S, Sawyer S, Rees J, Nicholls D & Rome E.2003. "Eating disorders in adolescents: position paper of the Society for Adolescent Medicine." *Journal of Adolescent Health*. 33, 6, December, 496-503.

Nordin, H. (2009). "Själv mord är vanligast bland män." *Välfärd: SCB:s tidskrift om arbetsliv, demografi och välfärd*.4, 8-9.

Rudd, MD. David, RM & Williams,B. (2009) Psychological theories of suicidal behavior. I Danuta Wasserman & Camilla Wasserman "Oxford textbook of suicidology and suicide prevention, A global perspective". New York: Oxford University press.

Sveningsson, M. Lövheim, M & Bergquist. (2003) Att fånga nätet – kvalitativa metoder för internetforskning. Lund: Studentlitteratur.

Tousignant,M. Mishara,BL.Caillaud,A.Fortina,V & St-Laurent,D (2004). "The impact of media coverage of the suicide of a well-known Quebec reporter: the case of Gae'tan Girouard". *Social Science & Medicine* 60, 1919–1926.

Vagnhammar, Rs. (2004) "Själv mordssajterna på Internet – ett fenomen som oroar". *Läkartidningen*. 49,101, 4028-4032.

Westerlund, M. (2010) Själv mord och internet – kommunikation om ett livsfarligt ämne. Stockholm : Stockholms universitet

Internetkällor

Axelsson, J. (1983) "Flashback: 20 år yttrandefrihetens barrikader [1983-2003]" (elektroniskt), Flashback, officiella hemsida. <<http://www.flashback.se/faq/>> (2011-02-15)

Bruckman, A. (2002) "Ethical guidelines for research online" (elektroniskt), Collage of computing officiella hemsida < <http://www.cc.gatech.edu/~asb/ethics/> > (2011-01-25)

World Health Organisation. (2011)" Mental Health, Suicide Prevention (SUPRE)" (elektroniskt), *World Health Organisation officiella hemsida*. http://www.who.int/mental_health/media/en/382.pdf> (2011-01-15)